

Færøske Landbrugsforhold i 1939.

Af Landbrugskonsulent *M. Winther Lützen.*

Naar man lytter til Fiskeriets absolutte Dominans i Nutidserhvervets Tone paa Færøerne og specielt, naar det drejer sig om Produktion af Eksportvarer, skulde man ikke tro, at Færøerne i Aarhundreder og indtil for et lille trekvart Aarhundrede siden har været et overvejende Landbrugsland, men dog er dette Tilfældet, hvilket bekræftes baade af Tal og Frasagn fra denne Tids forskellige Perioder.

I Tiden fra 1860—70 og udefter kom Fiskeriet saa absolut i første Række i Færøernes Erhvervsliv, at man en Overgang helt oversaa det gamle Hovederhverv. Først noget ind i dette Aarhundrede var der igen Røster, der søgte at tale Landbrugets Sag, og det maa siges, at disse Røster efterhaanden har vundet Øren for sig.

Det er et glædeligt Tillæg til disse Røster, der lod sig høre fra de i selve Danmark bosiddende Medlemmer af den færøske Erhvervskommission under og efter deres Besøg paa Færøerne i 1938. Nu, da Erhvervskommissionens Arbejde er sluttet, og Betænkning er afgivet, rober jeg vist ingen Hemmelighed, naar jeg siger, at de nævnte Medlemmer af Kommissionen var enige om, at man i særlig Grad burde søge at udvikle Landbruget paa Færøerne som Erhverv — Hovederhverv og Bierhverv — i Sandhed en glædelig Tone for mange af os her paa Øerne, der tror paa Landbrugets Muligheder.

Erhvervskommissionens Betænkning indeholder i Overensstemmelse hermed flere Forslag til Støtte for Landbruget, blandt hvilke Forslaget til Oprettelse af en Landboskole maa betragtes som det betydeligste.

Færøernes Lagting har nu færdigbehandlet Erhvervskommissionens forskellige Forslag vedrørende Støtte til Landbruget og givet dem sin Tilslutning. Tilbage staar Behandlingen i Rigsdagen, hvor vel begrundede Forslag

fra Færøerne altid, og ikke mindst i de senere Aar, har faaet en yderst velvillig Behandling.

Hvis ikke aldeles ivedkommende og maaske uforudsete Forhold griber ind, kan det se ud til, at det færøske Landbrug igen er ved at vinde en Plads i Solen, og en Plads, som det fornuftigvis bør have som en nødvendig Balance i et sundt og velfunderet, færøsk Erhvervsliv.

Af andre Forslag fra Erhvervscommissionen kan nævnes en forhøjet Bevilling til Færøernes Jordfond, saaledes at der af denne kan ydes tilstrækkelige Tilskud til Opdyrkning af raa Jord efter de Andragender, der fremkommer, samt en Bevilling til Jordfonden, saaledes at der af denne kan ydes Præmier og Præmielaan til Opførelse af Faarehuse og Støtte til Opførelse af Opbevaringshuse for Kartofler.

Vejrforholdene i Vækstaaret 1939 kan betegnes ved et tørt og varmt Foraar, kold og ret fugtig Højsommer og varm og fugtig Eftersommer og Efteraar. I Slutningen af September og først i Oktober indtraf en Periode med tørt og gunstigt Vejr.

Faarene fik efter en god Vinter de allerbedste Forhold i Læmningstiden, og Udbyttet af Faarebruget kan betegnes som særdeles godt baade talmæssigt og hvad Slagtets Kvalitet angaar. Færøerne har nu haft flere efter hinanden følgende gode Faarebrugsaar, og samtidig er Interessen vaagnet for en bedre Pleje og delvis bedre Fodring af Faarene. Det maa haabes, at denne Interesse vil vise sig at være stærk nok til at møde kommende vanskelige Aar paa en saadan Maade, at Vanskelighederne kan overvindes uden for store Tab. Det talmæssige Udbytte af Faareslagt har været jævnt stigende i en Aarrække, og ved Opgørelsen af indeværende Aars Slagteudbytte kan det ventes, at man kommer til et Tal, der ikke tidligere er opnaaet indenfor de sidste 100 Aar.

Græs væksten var paa Grund af den kolde Sommer mindre god, og Eftersommerens og det tidlige Efteraars Fugtighed lagde betydelige Hindringer i Vejen for

Højbjergningen. Høets Mængde og Kvalitet er under et Middelaars Udbytte.

For Kartofflerne tegnede Aaret til at ville blive et Middelaar, men Eftersommerens og det første Efteraars Varme og Fugtighed gav Kartoffelskimmelen de bedste Vilkaar, saaledes at Avlen paa flere Steder blev betydelig nedsat og delvis ødelagt. Medens Kartoffelhøsten i 1938 var den hidtil største Høst, der er kendt her paa Øerne, nemlig Brutto godt 38 000 Tønder, vil Høsten i 1939 ved Opgøret vise sig at være væsentlig mindre, endskønt der i Foraaret 1939 blev lagt flere Kartoffler end noget tidligere Aar. Kartoffelarealet var i 1938 henved 240 ha.

Medens Korn dyrkningen i 1938 var udvidet en Del og gav et ret godt Udbytte, kan indeværende Aar kun udvise en lille Avl af Byg, delvis foraarsaget af Aarets for Bygdyrkningen ugunstige Vejrforhold.

Opdyrkning af raa Jord har i de senere Aar været stærkt øget og har i indeværende Aar været af større Omfang end noget Aar tidligere. Af den færøske Jordfond er der i 1939 ydet Tilskud til Opdyrkning af ca. 80 ha raa Jord.

Loven om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme har nu virket i 13 Aar. Fra 1. April 1931 blev der givet Anledning til at yde Støtte til Kontrol med Malkekvæget, og der blev oprettet en Del Kontrolforeninger. Disses Antal har i disse Aar været stigende, og for Tiden er ca. 600 Malkekoer under Kontrol. Med de nu foreliggende Mælkekontrolregnskaber som Grundlag har man foreslaaet visse Ændringer i Reglerne for Kvægavlsarbejdet med den Hensigt at give de bedste Individier og de bedste Slægter størst mulig Indflydelse paa Avlen. Særlig vil man lægge den største Vægt paa kun at bruge Tyre, faldne efter de bedste Slægters bedste Dyr, som Foreningstyre. Da det langt overvejende Antal Tyreholdskredse nu er organiserede i Foreninger, vil man efter de foreslaaede Ændringer kunne gennemføre en planmæssig Avl efter de samme Linier, der længe har

været kendt og bragt i Anvendelse andre Steder i de nordiske Lande. De Ændringer, der er foreslaaet gennemført i Reglerne for Avlsarbejdet, er udarbejdede af Færøernes Landboforening og Landbrugskonsulenten og bygger paa de forudgaaende Aars Arbejde, der har været dels orienterende og dels organiserende efter forud lagte Retningslinier. For Avlsarbejdets planmæssige Fortsættelse vil det være af meget stor Betydning, at disse foreslaaede Ændringer bliver gennemførte.

Pølsdyravlen var ude for en forholdsvis meget betydelig Udvidelse i 1938, idet Farmenes Antal gik op fra 30 til 61 og de voksne Avlsdyrs Antal fra 300 til 460. Denne nye Avl har dog været ude for visse Skuffelser i indeværende Aar, formentlig mest foraarsaget af manglende Erfaring og manglende Kendskab til rationel Fodring af Dyrene. Kvaliteten af Avlsdyrene menes at være forbedret væsentligt ved strengt Udvalg. Udstillingen i Efteraaret konstaterede mange udmærkede Avlsdyr. Dyrene mødte til Udstillingen efter forudgaaet Inspektion af samtlige Farme, og over 90 pCt. af de mødte Dyr fik Præmie. Der foretages i Aar ingen Udvidelse af Farmenes Antal og kun meget ubetydelige Forøgelse af Avlsdyrenes Antal, maaske delvis foraarsaget af Krigssituationen.

Arbejdet for Husflidssagen, nærmere betegnet Tilvirkning af den færøske Uld ved Hjemmearbejde, gaar stadig fremad. Man vil maaske have lagt Mærke til, at Dagspressen i København paa fordelagtig Maade har omtalt en ny Landvinding for færøsk Husflid, nemlig Tilvirkning af Vadmel, der har vundet Interesse indenfor større københavnske Manufakturfirmaer. Den gamle tilvante og nu moderniserede og fornyede Tilvirkning af strikkede Trøjer m. m. blomstrer op igen, og Efterspørgselen efter disse Varer er stærkt stigende.

Den nu herskende Krigssituation vil paa forskellig Maade gribe ind i de færøske Landbrugsforhold og maaske mest ved, at der vil blive gjort de største Anstrengelser for at udvide Landbrugsproduktionen saa meget som muligt.